

Na otázku, zda je DVPP zaměřené na upevňování schopností rozvíjet ČG žáků dostatečné, odpovědělo 66,4 % učitelů kladně.

2.2 Školní vzdělávací programy v základním vzdělávání

ČŠI vyhodnotila v uplynulém období 2007 – 2010 celkem 3 368 ŠVP v ZŠ (tj. 81,6 % ze všech ZŠ) a 245 ŠVP v nižších stupních víceletých gymnázií (tj. 71,8 % ze všech gymnázií s nižším stupněm). V prvním hodnocení zjistila ČŠI vysoký podíl ŠVP s vážnými obsahovými nedostatky v učebních plánech (40 % hodnocených ŠVP), učebních osnovách (45 % hodnocených školních vzdělávacích programů).

Konkrétní cíle pro rozvoj čtenářské gramotnosti formulovalo 59,9 % ZŠ. Téměř 40 % ZŠ ze zkoumaného vzorku s termínem „čtenářská gramotnost“ ve svých strategických dokumentech vůbec nepracuje.

Pokud budeme vycházet z toho, že oblast Jazyk a jazyková komunikace by měla (z důvodu absence samostatné kapitoly věnované cílené podpoře ČG) podporovat vybavenost žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které by mu umožnily správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání, musíme konstatovat, že tato oblast by měla být posílena příslušnou hodinovou dotací.

Hodinová dotace v učebních plánech škol v této oblasti postupem let klesá, a to zejména na 1. stupni ZŠ. Děje se tak v souvislosti se zaváděním dalšího jazykového předmětu. Cizí jazyk je povinně vyučován od 3. třídy, a proto byla provedena redukce hodin výuky mateřského jazyka ve 4. a 5. ročníku. Přesto je pokles hodinové dotace v ZŠ alarmující – hodinová dotace na 1. stupni klesla oproti roku 1996 po úpravě RVP v roce 2007 takřka o 19 %, což znamená, že se objem hodin českého jazyka a literatury snížil na 1. stupni o pětinu.

Dalším problémem je prudký pokles hodinové dotace na 2. stupni ZŠ oproti 1. stupni ZŠ. Počítáme-li, že se na 1. stupni ZŠ učí český jazyk průměrně 8 – 9 hodin v ročníku, je pokles na 4, nebo dokonce na 3,75 hodiny českého jazyka na 2. stupni ZŠ (podle upraveného RVP ZV z roku 2007) alarmující. Při současném dělení předmětu český jazyk a literatura do tří součástí – jazyková výchova, komunikační a slohová výchova a literární výchova – je jisté, že z časových důvodů může docházet k potlačení jedné z těchto tří součástí (podrobnější rozpis vývoje hodinové dotace uvádíme v příloze č. 1).

Disponibilní hodiny, které jsou vymezeny RVP ZV, nijak situaci neřeší. Na prvním stupni jich je po úpravě z roku 2007 možno rozdělit až 14, ale protože byla snížena dotace hodin u matematiky je velmi pravděpodobné, že většina ředitelů se přikloní k posílení hodinové dotace tohoto předmětu. Na druhém stupni je sice možnost rozdělit 24 disponibilních hodin, ale je to v podstatě 18 hodin, protože škola musí vyčlenit 6 hodin pro výuku dalšího cizího jazyka, která má být zahájena nejpozději v 8. ročníku. Mezi školami existují velké rozdíly ve využití počtu disponibilních hodin k posílení předmětu český jazyk a literatura.

2.3 Dosahování cílů rozvoje ČG na úrovni školy

ČŠI zjistila, že v 71 % navštívených ZŠ byla přijata v uplynulých třech letech konkrétní opatření, která podle názoru vedení základní školy nějakým způsobem přispívají k rozvoji ČG.

Nejčastějším realizovaným opatřením bylo průběžné doplňování školní knihovny a její pestré nabídky (79,3 % ZŠ). Vedení 69 % ZŠ se snažilo o aktivní motivaci a podporu pedagogického sboru ke spolupráci na rozvoji ČG žáků. DVPP týkající se rozvíjení čtenářských doved-